

VENDIM
Nr.28, datë 23.6.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar	i	Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	Anëtar	i	“ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar	i	“ “
Petrit Plloçi	Anëtar	i	“ “
Vitore Tusha	Anëtare	e	“ “
Sokol Sadushi	Anëtar	i	“ “
Sokol Berberi	Anëtar	i	“ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare	e	“ “
Admir Thanza	Anëtar	i	“ “

me sekretare Blerina Çinari, në datën 24.2.2011 mori në shqyrtim në seancë plenare çështjen nr.1 akti, që i përket:

KËRKUES: Kujtim Kryekurti, përfaqësuar nga avokat Skënder Demiraj, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr.00-2010-1233, datë 22.10.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/g të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Admir Thanza; përfaqësuesin e kërkuarit që u shpreh për pranimin e kërkesës; dhe pasi diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuarisi është akuzuar nga Prokuroria e Shkodrës për krimin e kontrabandës me mallra për të cilat paguhet akcizë sipas nenit 172 të Kodit Penal. Me vendimin nr.132, datë 25.4.2010, Gjykata e Rrethit Gjyqësor të Shkodrës, i ka caktuar kërkuarisi masën e sigurimit personal “arrest në burg” sipas nenit 238 të Kodit të Procedurës Penale (KPP). Këtë masë sigurimi kërkuarisi nuk e ka kundërshtuar dhe vendimi ka marrë formë të prerë.

2. Kërkuarisi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor të Shkodrës dhe i ka kërkuar zëvendësimin e masës së sigurimit “arrest në burg” me një masë më të lehtë. Me vendimin nr.219, datë 28.6.2010, kjo gjykatë ka vendosur rrëzimin e kërkesës së tij. Gjykata e Apelit të Shkodrës me vendimin nr.79, datë 30.7.2010 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.219, datë 28.6.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor të Shkodrës.

3. Kërkuarisi ka paraqitur rekurs pranë Gjykatës së Lartë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.00-2010-1233, datë 22.10.2010, ka vendosur mospranimin e rekursit, me argumentimin se nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i KPP-së.

4. Kërkuarisi në datën 17.11.2010 i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke kërkuar shfuqizimin e vendimit nr.00-2010-1233, datë 22.10.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, për arsye se mosshqyrtimi i ankimit nga Gjykata e Lartë i ka mohuar të drejtën për t’u dëgjuar, si dhe për t’u ankuar pranë një gjykate kompetente. Sipas tij, në shqyrtimin e kërkesës për zëvendësimin e masës së sigurimit, Kolegji Penal (Dhoma e Këshillimit) nuk duhej të ishte mbështetur te neni 432 i KPP-së, por te neni 249 i KPP-së, i cili përcakton shqyrtimin e ankimit brenda 15 ditëve në seancë gjyqësore.

II

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

5. Për sa i përket legjitimitetit të kërkuarit, në kushtet e dhënies së një vendimi të ndërmjetëm si ai i masës së sigurimit personal “arrest në burg”, Gjykata Kushtetuese (Gjykata) çmon të bëjë disa vlerësime paraprake në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës dhe nenit 30, pika 2 e ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, për sa i përket shterimit të të gjitha mjeteve juridike për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese përpara se individit t’i drejtohet Gjykatës.

6. Gjykata në praktikën e saj ka pranuar se në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, individit mund t’i drejtohet asaj për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shterur të gjitha mjetet juridike. Shterimi i mjeteve juridike nënkupton që ankuesi duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete (*shih vendimin nr.27, datë 20.6.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Shterimi i mjeteve përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuari, i cili, para se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura (*shih vendimin nr.1, datë 19.1.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Gjykata ka theksuar se neni 131/f i Kushtetutës ka të bëjë me faktin se kontrolli i ushtruar nga Gjykata, përfshirë edhe rastet e shkeljes të të drejtave të individit nga një proces i parregullt ligjor, është një kontroll subsidiar, që do të thotë se individit duhet t’i ketë shterur mjetet dhe rrugët e tjera ligjore. Juridiksioni kushtetues, për shkelje të të drejtave themelore për një proces të rregullt, bëhet i mundur kur kërkuari të ketë shterur mjetet e ankimit pranë gjykatave të sistemit gjyqësor. Shterimi nënkupton që kërkuari duhet t’i shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për vendosjen në vend të të drejtave të pretenduara. Mjete ligjore shterojnë kur në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimin nr.15, datë 18.4.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Gjykata vlerëson se Kushtetuta duhet interpretuar në atë mënyrë që të ketë kuptimin më të arsyeshëm dhe të frytshëm të mundshëm. Duke qenë se mbrojtja kushtetuese ka një funksion subsidiar, ajo mund të kërkohej vetëm për një vendim përfundimtar të çfarëdolloj forme, që përmbyll procesin gjyqësor. Dhunimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, mund të pretendohet në Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apeleve dhe kjo vlen edhe në rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtejshëm ose në tejzgjatjen e dhunimit të kësaj të drejte. Duke qenë se kërkuari i ka shteruar mjetet e ankimit për “masën e arrestit në burg” dhe ankohet ndaj një vendimi të Gjykatës së Lartë, karakteri i këtij vendimi të ndërmjetëm e kërkon, si përjashtim, që ai të konsiderohet përfundimtar për qëllimet e nenit 131/f të Kushtetutës dhe nenit 30/2 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

9. Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), lidhur me zbatimin e nenit 6 të Konventës, për vendimet e ndërmjetme është shprehur: “Procedurat paraprake, të tilla si ato që kanë të bëjnë me vendosjen e një mase të ndërmjetme, si p.sh.: një urdhërim, normalisht nuk konsiderohen të jenë vendimtare për të drejtat dhe detyrimet civile dhe, si pasojë, normalisht nuk bien nën mbrojtjen e nenit 6 të Konventës (*shih Wiot kundër Francës*, vendim i datës 15 mars 2001; *APIS a.s. kundër Sllovakisë*, vendim i datës 13 janar 2002; *Libert kundër Belgjikës*, vendim i datës 8 korrik 2004). Megjithatë, në disa raste, GJEDNJ-ja ka zbatuar nenin 6 të Konventës për vendimet e ndërmjetme, sepse ato kanë qenë përfundimtare për sa u përket të drejtave civile të aplikuesit (*shih Aerts kundër Belgjikës vendim i datës 30 korrik 1998*). Për më tepër, është vlerësuar nga GJEDNJ-ja se një përjashtim duhet bërë nga parimi, se neni 6 i Konventës nuk aplikohet për vendime të ndërmjetme, kur natyra e vendimit të ndërmjetëm e kërkon këtë përjashtim (*shih Markass Car Hire Ltd kundër Qipros*, vendim i datës 23 tetor 2001, *Micallef vs. Malta*, vendim i datës 15 tetor 2009).

10. Për sa më lart, Gjykata çmoi se shqyrtimi i pretendimit, se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë i ka mohuar kërkuarit të drejtën për t’u dëgjuar nga një gjykatë kompetente e caktuar me ligj është *ratione materiae* në juridiksionin e Gjykatës.

B. Për pretendimin për cenimin e së drejtës për t’u dëgjuar nga një gjykatë kompetente e caktuar me ligj, sipas standardeve të procesit të rregullt ligjor, parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës

11. Kërkuari pretendon të drejtën për t’u dëgjuar nga një gjykatë kompetente. Sipas tij, në shqyrtimin e kërkesës për zëvendësimin e masës së sigurimit, Gjykata e Lartë (Dhoma e Këshillimit) nuk

duhej të ishte mbështetur te neni 432 i KPP-së, por te neni 249 i KPP-së, i cili përcakton shqyrtimin e ankimit brenda 15 ditëve në seancë gjyqësore. Për rrjedhojë dhe procedura e ndjekur nga Dhoma e Këshillimit nuk është realizuar sipas standardeve të procesit të rregullt ligjor, parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës.

12. Gjykata vlerëson se kushtet, kriteret dhe procedurat për caktimin, zbatimin, rivlerësimin, zëvendësimin dhe kontrollin gjyqësor mbi masat e sigurimit, veçanërisht atyre të arrestit, janë drejtpërdrejt të lidhura me respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, konkretisht me lirinë e personit.

13. Në nenin 27 të Kushtetutës parashikohet se “askujt nuk mund t’i hiqet liria, përveçse në rastet dhe sipas procedurave të parashikuara me ligj”. Ndërsa në nenin 28/1, parashikohet: “*Kushdo, të cilit i hiqet liria, ka të drejtë të njoftohet ... për shkaqet e kësaj mase, si dhe për akuzën që i bëhet. Personi, të cilit i është hequr liria, duhet ... t’i jepet mundësia për realizimin e të drejtave të tij*”.

14. E drejta e lirisë së individit dhe kufizimet e saj sanksionohen edhe në nenin 5/1, shkronja “c” të KEDNJ-së, sipas së cilës çdokush ka të drejtën e lirisë dhe të sigurisë personale. Askujt nuk mund t’i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj... kur është arrestuar dhe paraburgosur për t’u çuar përpara autoritetit gjyqësor kompetent..., si dhe paragrafi 4 ku parashikohet se: “*Çdo person, të cilit i është hequr liria me arrestim ka të drejtë të bëjë ankim në gjykatë me qëllim që kjo e fundit të vendosë, brenda një afati të shkurtër, për ligjshmërinë e burgimit të tij dhe të urdhërojë lirimin, në qoftë se burgimi është i paligjshëm*”.

15. GJEDNJ-ja ka theksuar se “...Megjithëse nuk është e nevojshme gjithmonë që procedura sipas nenet 5/4 të KEDNJ-së të realizohet me të njëjtat garanci si ato të kërkuara sipas nenet 6 për çështje penale ose civile, duhet që kjo procedurë të ketë karakter gjyqësor dhe të sigurojë garancitë e duhura sipas llojit të privimit të lirisë. ... Për më shumë duhet të kemi në vëmendje se neni 5/4 dhe neni 6, pavarësisht lidhjes së tyre, kanë qëllime të ndryshme. Neni 5/4 ka si qëllim mbrojtjen kundër burgimit arbitrar, duke garantuar procedura të shpejta. Në rastet e paraburgimeve, sipas nenet 5/1 (c), shqyrtimi konsiston në faktin nëse ka apo jo një dyshim të arsyeshëm mbi të arrestuarin. Neni 6 merret me “përcaktimin e një veprë penale” dhe ka si qëllim të garantojë që faktet e çështjes, që përcaktojnë fajësinë ose pafajësinë e të pandehurit, të shqyrtohen në një proces të drejtë dhe publik (*Reinprecht kundër Austrisë, vendim i datës 15 nëntor 2005*).

16. GJEDNJ-ja është shprehur se “...Në arsyetimin e vendimit të gjykatës për masat e sigurimit, duhet të analizohen në mënyrë ezauruese e reale motivet konkrete të pranimit ose jo të kërkesës/ankesës për revokim a zëvendësim të masës së sigurimit dhe jo të bëhet një përshkrim ritual e formal i shkaqeve e kriterëve, të parashikuara nga ligji (*Sarban kundër Moldavisë, vendim i datës 4 tetor 2005*).

17. Në vijim GJEDNJ-ja ka theksuar se “ ... Neni 5/4 siguron një garanci thelbësore kundër arbitraritetit në burgim, duke kërkuar që një individ të cilit i është kufizuar liria, ka të drejtë të ketë një rishikim të ligjshmërisë së privimit. ... Një person i arrestuar dhe i privuar ka të drejtë që përballë gjykatave të tilla të shqyrtojë ligjshmërinë e burgosjes së tij, nën dritën jo vetëm të kërkesave ligjore kombëtare, por, gjithashtu, dhe të Konventës, parimeve të përgjithshme të shprehura në të dhe qëllimit të kufizimeve, të lejuara nga paragrafi 1 i nenet 5. Shqyrtimi gjithsesi duhet të jetë i gjerë mjaftueshëm mbi ato kriteret, të cilat janë thelbësore për një masë sigurimi me kufizim lirie” (*Hutchison Reid kundër Mbretërisë së Bashkuar, vendim i datës 20 shkurt 2003*).

18. Gjykata vëren se KPP-ja, në titullin VI “Masat e sigurimit”, parashikon rregulla të hollësishme për masat e sigurimit personal. Nenet 228 e 229 parashikojnë kushtet dhe kriteret e përgjithshme për caktimin e masës së sigurimit. Në nenet 244 deri 249 parashikohen caktimi dhe zbatimi i masave të sigurimit, të drejtat dhe detyrimet e subjekteve të procedimit penal, përfshirë ankimin kundër vendosjes e zbatimit të tyre. Sipas nenet 249/1 të KPP-së mund të bëhet ankim kundër masave të sigurimit, ndërsa sipas nenet 249/8 të KPP mund të bëhet rekurs për shkelje të ligjit pranë Gjykatës së Lartë, për sa u përket masave të sigurimit. Sipas nenet 407/3 të KPP-së (rastet dhe mjetet e ankimit), mjetet e ankimit janë apeli, rekursi në Gjykatë të Lartë dhe kërkesa për rishikim. Ndërsa sipas nenet 433 të KPP-së, rekursi nuk pranohet nëse bëhet për shkaqe të ndryshme nga ato që lejon ligji.

19. Gjykata vlerëson se dispozitat e lartpërmendura janë të vetëlexueshme dhe, sipas tyre, individët mund t’i drejtohen Gjykatës së Lartë me rekurs edhe për masat e sigurimit në rast shkeljeje të ligjit. Sipas kësaj gjykate, neni 249/8 i KPP-së me termin ligjor “rekurs” ka përfshirë të gjithë procedurën e zakonshme ndjekur nga Gjykata e Lartë në të tilla raste.

20. Kërkuar ka kërkuar zëvendësim të masës së sigurimit “arrestit me burg” me një masë më të lehtë. Masa e sigurimit personal mund dhe duhet të ndryshohet duke u zëvendësuar me një më të lehtë ose më të rëndë, në varësi të ndryshimit të kushteve që ekzistonin kur ajo u caktua. Kur nevojat e sigurimit zbuten ose kur masa e zbatuar nuk i përgjigjet më rëndësisë së faktit ose të dënimit që mund të caktohet, gjyqtari, me kërkesë të të pandehurit, e zëvendëson atë me një më të lehtë. Kolegji Penal (Dhoma e

Këshillimit) pasi ka shqyrtuar rekursin për zëvendësim të masës së sigurimit personal “arrest në burg” me një masë më të lehtë, ka vendosur se shkaqet e parashtruara në rekursin e kërkuarit nuk plotësojnë shkaqet e kërkuara nga neni 432 i KPP-së për ushtrim rekursi.

21. Gjykata për natyrën e gjykitimit në Dhomë Këshillimi, ka vlerësuar se “...sikundër për pranimin ashtu edhe për mospranimin e rekursit, Dhoma e Këshillimit nëpërmjet arsytimit të vendimeve të saj luan rolin e një filtri paraeliminues të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë”. (...) e gjithë veprimtaria seleksionuese e domës së këshillimit nuk është një shkelje e të drejtës së palëve për t’iu drejtuar gjykatës, por është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë për zgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj” (shih vendimin nr.4, datë 25.02.2009 të Gjykatës Kushtetuese).

22. Dhoma e Këshillimit është e legjitimuar të veprojë pa pjesëmarrjen e palëve dhe të selektojë kërkesa për çështje themeli që kanë lidhje me fajësinë ose pafajësinë e të pandehurit, para se t’i kalojë për shqyrtim në seancë gjyqësore. Gjykata vlerëson se kjo Dhomë aq më shumë duhet të jetë kompetente për shqyrtimin e ankimeve mbi ligjshmërinë e masave të sigurimit si veprime procedurale që nuk janë dënime penale dhe që nuk paragjykojnë pafajësinë dhe fajësinë e të pandehurit. Procedura e zhvilluar në Dhomë Këshillimi nuk ia heq karakterin gjyqësor shqyrtimit të çështjes.

23. Gjykata vlerëson se kompetenca e Gjykatës së Lartë në Dhomë Këshillimi për mospranimin e rekursit, jashtë shkaqeve të përcaktuara në nenin 432 të KPP-së pa pjesëmarrjen e palëve, e justifikon të njëjtën procedurë edhe në rast të zbatimit të nenit 249 të KPP-së për ankim ndaj masave të sigurimit. Gjithashtu, kjo Gjykatë çmon se mosrespektimi i afatit 15-ditor, të përcaktuar nga neni 249/10 i KPP-së për marrjen e vendimit nga Gjykata e Lartë në rast rekursi kundër masave të sigurimit, nuk passjell humbjen e fuqisë së masës së sigurimit, në dallim nga mosrespektimi i afatit 10-ditor për marrjen e vendimit në rast apelimi të masës së sigurimit në Gjykatën e Apelit, sipas nenit 249/5 të KPP, dhe kjo për arsye se neni 249/7 i KPP-së ka përcaktuar në mënyrë të shprehur vetëm efektet e mosrespektimit të afatit 10-ditor në rast mosshqyrtimi të apelit.

24. Si përfundim, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor të kërkuarit në lidhje me pretendimet e tij, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131/f e 134/g të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Sokol Sadushi, Vitore Tusha, Petrit Plloçi, Admir Thanza, Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj

MENDIM PARALEL

Pavarësisht se në qëndrimin përfundimtar pajtohem me vendimin e shumicës për rrëzimin e kërkesës, kemi mendim të ndryshëm për sa u takon shkaqeve për këtë qëndrim, pasi mendojmë se kërkesa duhej rrëzuar për shkak të mosshqyrtimit të mjeteve për t’iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës.

Neni 131/f i Kushtetutës parashikon se individ mund t’i drejtohet Gjykatës për gjykimin përfundimtar të pretendimeve të tij për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor vetëm pasi të ketë shteruar mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. Gjykata ka theksuar se rregulli i vendosur nga dispozita e mësipërme kushtetuese e detyron kërkuarin që, për zgjedhjen e çështjes së tij, t’i drejtohet të gjitha instancave gjyqësore të zakonshme përpara se t’i drejtohet kësaj Gjykate. Juridiksioni kushtetues për

shkeljen e të drejtave themelore për një proces të rregullt bëhet i mundur kur kërkuesi shteron mjetet e ankimit pranë gjykatave të sistemit gjyqësor. Shterimi nënkupton që kërkuesi duhet t'i shfrytëzojë, në shkallët e sistemit gjyqësor, të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për vendosjen në vend të të drejtave të pretenduara. Mjetet ligjore shterojnë kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimet: nr.17, datë 18.7.2005; nr.1, datë 25.1.2010 dhe nr.17, datë 16.5.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

Kërkuesi Kujtim Kryekurti është akuzuar për kryerjen e veprës penale të kontrabandës me mallra që paguhet akcizë, të parashikuar nga neni 172 i Kodit Penal. Ndaj kërkuesit gjykata ka caktuar si masë sigurimi personal atë të “arrest në burg”, vendim i cili nuk është kundërshtuar në gjykatat më të larta, por ai i është drejtuar gjykatës për zëvendësimin e masës së dhënë me një tjetër më të lehtë, kërkesë, e cila është rrezuar nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër dhe Gjykata e Apelit Shkodër. Përfundimisht, në lidhje me këtë kërkesë, Gjykata e Lartë me vendimin nr.00-2010-1233, datë 22.10.2010 ka vendosur mospranimin e rekursit të ushtruar nga kërkuesi, me arsyetimin se nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i Kodit të Procedurës Penale (KPP), vendim, i cili është bërë objekt gjykimi në Gjykatën Kushtetuese.

Bazuar në nenin 228 të KPP-së, individit mund t'u nënshtrohet masave të sigurimit personal vetëm në qoftë se në ngarkim të tij ekziston një dyshim i arsyeshëm, i bazuar në prova. Masat e sigurimit personal vendosen kur plotësohen këto kushte: Ekzistojnë shkaqe të rëndësishme që rrezikojnë marrjen ose vërtetësinë e provës; i pandehuri është larguar ose ekziston rreziku që ai të largohet; për shkak të rrethanave të faktit dhe personalitetit të të pandehurit ka rrezik që ai të kryejë krime të rënda ose të të njëjtit lloj me atë për të cilin po procedohet.

Prokurori, në kërkesën për caktimin e masës së sigurimit personal, duhet të paraqesë shkaqet ku bazohet kërkesa, provat për ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, provat që justifikojnë nevojat e sigurimit etj. Në çdo rast është gjykata që shqyrton nëse kërkesa e prokurorit është e bazuar, pra nëse ekziston një dyshim i arsyeshëm se i gjykuari mund t'i shmanget gjykimit ose ekzekutimit të vendimit, apo nëse ka rrezik që ai të kryejë një vepër tjetër penale etj.

Bazuar në nenin 260/2 të KPP-së, kur nevojat e sigurimit zbuten ose kur masa e zbatuar nuk i përgjigjet më rëndësisë së faktit ose dënimit që mund të caktohet, gjykata e zëvendëson masën me një tjetër më të lehtë. Po ashtu, neni 260/3 parashikon edhe se kur nevojat e sigurimit rëndohen, gjykata, me kërkesën e prokurorit, zëvendëson masën e zbatuar me një tjetër më të rëndë.

Vendimi për zëvendësimin e masës së sigurimit personal, me një masë më të lehtë ose më të rëndë, konsiderohet një vendim i ndërmjetëm, pasi ai nuk vendos në mënyrë përfundimtare mbi objektin e kërkesës, që do të thotë se ai është një vendim i ndryshueshëm, pasi mund të ndryshohet ose revokohet sa herë që ndryshojnë rrethanat dhe kushtet në të cilat është dhënë. Me anë të ushtrimit të këtij mjeti procedural (i ndryshëm nga mjetet e ankimit: apel dhe rekurs), gjykata verifikon nëse ekzistojnë ende kushtet dhe kriteret që çuan në caktimin e një mase të caktuar sigurimi, nëse janë në fuqi të njëjtat nevoja sigurimi dhe nëse masa i përgjigjet ende rëndësisë së faktit etj.

Shumica argumenton në vendimin e saj: *“Duke qenë se mbrojtja kushtetuese ka një funksion subsidiar, ajo mund të kërkohej vetëm për një vendim përfundimtar të çfarëdolloj forme, që përmbyll procesin gjyqësor. Dhunimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, mund të pretendohet në Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apeleve dhe kjo vlen edhe në rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtejshëm ose në tejzgjatjen e dhunimit të kësaj të drejte. Duke qenë se kërkuesi i ka shteruar mjetet e ankimit për “masën e arrestit në burg” dhe ankohet ndaj një vendimi të Gjykatës së Lartë, karakteri i këtij vendimi të ndërmjetëm e kërkon, si përjashtim, që ai të konsiderohet përfundimtar për qëllimet e nenit 131/f të Kushtetutës....*

Neni 27/2 i Kushtetutës parashikon se “Liria e personit nuk mund të kufizohet përveçse në rastet e mëposhtme: ... c) kur ka dyshime të arsyeshme se ka kryer një vepër penale ose për të parandaluar kryerjen prej tij të veprës penale ose largimin e tij pas kryerjes së saj”. Ky parashikim gjen pasqyrim edhe në dispozitën e nenit 228 të KPP-së. Pra, plotësimi i kriterit mbi dyshimin e arsyeshëm, që kërkon shkronja “c” e nenit 27/2 të Kushtetutës, lidhet me garancitë kushtetuese të individit për mosprivimin e lirisë. Në këto kushte, në vlerësimin tonë, është vendimi për caktimin e masës së sigurimit që konsiderohet si vendim përfundimtar në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, pasi ai vendos përfundimisht, në lidhje me ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, bazuar në prova që justifikojnë privimin e lirisë së individit. Ndërkohë që rezulton, ndryshe nga sa parashtrohet shumica në vendimin e saj, se kërkuesi nuk i ka shteruar mjetet e ankimit në lidhje me masën e arrestit, ky vendim ka marrë formë të prerë dhe ai i është drejtuar gjykatës për zëvendësimin e masës së sigurimit personal, vendim që është ankimuar edhe në gjykatat më të larta.

Ndonëse formalisht individ, që i drejtohet gjykatës për zëvendësimin e masës së sigurimit, pasi ka ezauruar edhe ankimin në apel dhe rekursin në Gjykatën e Lartë, nuk mund t'i drejtohet një gjykate më të lartë, kjo nuk mund të interpretohet se ai ka shteruar mjetet juridike në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës.

Për sa më sipër, vlerësojmë se kërkuesi nuk legjitimohet për të vënë në lëvizje gjykimin kushtetues.

Anëtarë: Vitore Tusha, Altina Xhoxhaj